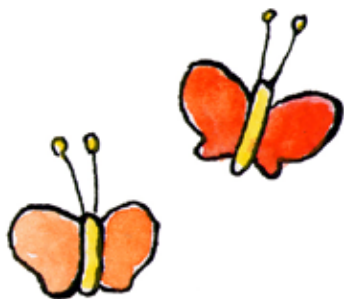

Sukellus kielikylpyyn

Heidi Harju-Luukkainen

PERUSTIETOA VANHEMMILLE KIELIKYLVYSTÄ

© Heidi Harju-Luukkainen

Tekninen toimitus KT, EO Heidi Harju-Luukkainen

Sisällön tarkastus Kielikylpyasiamies Veronica Hertzberg

Kielentarkastus Maris Translations Oy

Kuvitus Johanna Taskinen

Ulkoasu ja taitto Mirkka Tynkkynen

ISBN 952-91-9780-2

Helsinki 2010

” VANHEMPIEN EI TARVITSE OSATA RUOTSIA LAITTAAKSEEN LAPSENSA RUOTSINKIELISEEN KIELIKYLPYYN. TÄMÄ ON YLEISIN KYSYMYS, MITÄ MINULTA KYSYTÄÄN. TOTTA PUHUEN TÄMÄN VARMISTIMME MYÖS ITSEKIN ENSIMMÄISEKSI.”

Kielikylpyvanhempi

Kielikylpy harkinnassa

Kielikylpy (ruotsiksi språkbäd, englanniksi language immersion) on vapaaehtoinen opetusohjelma, joka on tarkoitettu muuta kuin kielikylpykieltä äidinkielenään puhuville lapsille. Kielikylvyssä noudatetaan useita perusperiaatteita. Yksi niistä on, että opetuksen on perustuttava vähemmistökielen opetusmaassa, Suomessa siis ruotsin kieleen. Näin ollen esimerkiksi englanninkielinen päiväkotiopetus luetaan Suomessa vieraskieliseksi päiväkotiopetukseksi. Suomessa kielikylpyä järjestetään pääasiassa ruotsin kielellä, mutta myös suomenkielistä kielikylpyä on pienissä määrin toteutettu alueilla, joissa suomen kieli on vähemmistökielen asemassa. Tällaisia paikkakuntia ovat muun muassa Närpiö ja Pietarsaari. Kielikylvyssä on myös muita lapsiin tai itse kielikylpyopetukseen kohdistuvia periaatteita. Keskeisimmät periaatteet esitetään kuvassa 1.

Mitä kielikylvyllä tarkoitetaan

Kielikylpy tulee ymmärtää sateenvarjoterminä, jonka alle voidaan sijoittaa useita erilaisia kielikylpyohjelmia. Ne poikkeavat toisistaan tiettyjen piirteiden perusteella. Nämä erityispiirteet vaikuttavat osaltaan mm. opetukseen ja kielikylpyohjelmien suunnitteluun, opetukseen sekä suoraan myös kielikylvyn tehokkuuteen. Usein jako tapahtuu karkeasti kielikylvyn aloitusajankohdan sekä päiväkodissa ja koulussa käytetyn kielikylpykielen määrän perusteella. Suomessa toteutettava kielikylpytoiminta on pääosin varhaista täydellistä kielikylpytoimintaa (engl. early total immersion).

Varhainen täydellinen kielikylpy on todettu kaikkein tehokkaimmaksi menetelmäksi. Se on myös suosituin kielikylpymenetelmä Suomen lisäksi muun muassa Kanadassa. Lapset aloittavat kielikylvyn Kanadassa 5-vuotiaina, Suomessa päiväkotikohtaisesti vaihdelleen 3–6-vuotiaina. Päiväkotivuosien aikana henkilökunta käyttää lapsen kanssa ainoastaan kielikylpykieltä kaikissa kommunikaatiotilanteissa. Kouluun siirryttäessä vieraiden kielten ja äidinkielen osuus opetuksessa kasvaa asteittain niin, että alakoulun viimeisellä luokalla opetuksesta puolet annetaan kielikylpykielellä. (ks. mm. Laurén 1998, 2000)

Lisätietoja kielikylvystä:

- Genesee, F. 1998, 1987
- Harju-Luukkainen, H. 2007a
- Laurén, Ch. 1992, 1998, 2000
- Vesterbacka, S. 1990

toimintansa etupäässä aktiivisten vanhempien ansiosta. Kolme vuotta Vaasan kaupunki oli Suomen ainoa kielikylpyä tarjoava kaupunki, kunnes vuonna 1990 Espoon kielikylpypäiväkoti aloitti toimintansa. Yli kahdenkymmenen toimintavuoden jälkeen kanadalaismallinen kielikylpymalli on levinnyt laajalle Suomeen (kuitenkin pääasiassa rannikkoseuduille), ja mielenkiinto sitä kohtaan on kasvanut valtavasti. Mielenkiinnosta kielikylpyä kohtaan kertoo myös Suomessa Vaasan yliopiston alaisuudessa sijaitseva Kielikylvyn ja monikielisyyden keskus, jossa työskentelee Suomen ainoa kielikylpyprofessori. Tämän lisäksi kielikylpyä tutkivat useat tutkijat Suomessa. Suomessa opettajan on myös mahdollista erikoistua kielikylpyopetukseen.

Lisätietoja kielikylvyn historiasta Suomessa ja Kanadassa:

- Cummins, J. 1979/1983, 1998
- D'Angelajan, A. & Tucker, G.R. 1971
- Laurén, Ch. 1992, 2000
- Vesterbacka, S. 1990

” MEILLÄ ON ULKOMAALAISIA YSTÄVIÄ JA MIE-
LESTÄNI ON UPEAA, ETTÄ JO PÄIVÄHOIDON
KAUTTA MEILLÄ SUOMESSA ON MAHDOLLISUUS
TUODA VIERAAT KIELET JA KULTTUURIT LÄHEM-
MÄS LASTEN ARKEA.”

Kielikylpyvanhempi

Kielikylpyyn hakeutuminen

Opetusohjelmana varhainen täydellinen kielikylpy ulottuu usein päiväkodista yläkouluun saakka. Tässä saattaa kuitenkin olla kuntakohtaisia eroja ja asia kannattaakin tarkastaa kunnan opetus- tai sosiaalitoimesta. Päiväkotipalvelut voivat olla yksityisiä, kunnan itse tuottamia tai kunnan ostopalveluna hankkimia päiväkotipalveluita. Kielikylpyluokat puolestaan sijoitetaan pääasiassa suomenkielisiin ala- ja yläkouluihin.

Mitään varsinaisia vaatimuksia (kielellisiä tai taidollisia) kielikylvyn aloittamiselle perheen kannalta ei ole, vaan kielikylpy on tarkoitettu kaikille. Vanhempien on kuitenkin hyvä tiedostaa, että kielikylpy vaatii, aivan kuten mikä tahansa muu vieraskielinen päivähoito, sitoutuneisuutta lapsen päiväkotihitoon ja koulunkäyntiin sekä suomenkielen kehityksen tukemista. Jos lapsella on todettu jokin oppimiseen liittyvä ongelma, se ei muodosta estettä kielikylpyyn osallistumiselle. Oppimiseen liittyviä ongelmia on kuitenkin monenlaisia, joten jokainen tapaus on vanhempien ja asiantuntijoiden (erityisopettajien, erityislastentarhanopettajien, psykologien, päivähoidon ja koulun henkilökunnan ja lääketieteen ammattilaisten) yhdessä harkittava. Näissä keskusteluissa lähtökohtana tulee aina olla lapsen etu ja tuen saamisen mahdollisuus omassa kunnassa, kielikylpypäiväkodissa ja koulussa.

Tutkimustulokset ovat osoittaneet, että mitä aikaisemmin lapsi aloittaa kielikylvyn sitä täydellisemmin hän oppii kielikylpykielen. Suosituksena on, että kielikylpy Suomessa aloitetaan lapsen ollessa 3–5-vuotias. Eri kunnissa ja päiväkodeissa on erilaisia periaatteita

kielikylvyn aloitusajan suhteen.

Tarkista hyvissä ajoin, miten päiväkotiin hakeudutaan ja minkä ikäisiä lapsia päiväkotien ryhmiin otetaan.

Kun vanhemmat tekevät päätöksen kielikylvyn aloittamisesta, on lapsen

kanssa hyvä käydä läpi, mitä kielikylvyssä aloittaminen tarkoittaa. Näin lapsi on varautunut tilanteeseen, jossa hän joutuu kohtaamaan uuden vieraan kielen sekä uuden ympäristön. Yhteiset tutustumiskäynnit päiväkotiin helpottavat asioiden hahmottamista lapsen kannalta. Lisäksi Schildtsin kustantamo on julkaissut kirjan ”Erkki menee kielikylpyyn”. Kirjan tarina kertoo, millainen ympäristö kielikylpypäiväkoti on lapsen näkökulmasta. Tämä avaa myös mahdollisuuksia yhteiseen keskusteluun tästä aiheesta.

Lisätietoja kielikylpyyn hakeutumisesta:

- Oman kunnan opetus- tai sosiaalitoimi
- Päiväkodit
- Erkki menee kielikylpyyn -kirja

” AAMULLA TARHAAN MENO EI MAISTUNUT, VAIKKA PERIAATTEESSA KIELEN OPPIMISEEN HE SUHTAUTUVAT KOKO AJAN MYÖNTEISESTI. TÄMÄ... MENI KUITENKIN OHI. HOITAJAT SANOIVAT ETTÄ SE ON TÄYSIN TAVALLISTA.”

Kielikylpyvanhempi

Kun lapsi aloittaa kielikylpypäiväkodissa

Kielikylvyllä on päiväkotiaikana kaksijakoinen rooli. Yhtäältä lapsen tulee oppia paljon uusia taitoja, joita hän tarvitsee myöhemmin esimerkiksi koulumaailmassa, mutta toisaalta hänen tulee myös omaksua uusi kieli. Lapsen tietojen ja taitojen omaksumisen osalta kielikylpypäiväkodeille ja kouluille on asetettu samat tavoitteet, kuin mille tahansa muulle päiväkodille tai koululle. Näin ollen kielikylvyssä lapset etenevät samojen opetussuunnitelmien tai varhaisopetussuunnitelmien mukaisesti kuin muissakin kouluissa tai päiväkodeissa.

Kielikylpypäiväkodin arki on hyvin pitkälle samanlaista kuin suomenkielisenkin päiväkodin ja päivää rytmittävät aamupiirit, ruokailut, leikkituokiot ja ulkoilut. Yhtenä eroavaisuutena arjessa on kuitenkin ruotsin kieli, jota käytetään kaikissa kommunikaatiotilanteissa niiden henkilöiden kanssa, joilla on ruotsinkielinen kieli-identiteetti. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilökunnan äidinkieli on ruotsi, ja he puhuvat lapsille aina ruotsia.

Lapsen tuottamaa kieltä ymmärretään aina kielikylvyssä ja hänelle annetaan aikaa kielikylpykieleen tutustumiseen ja tuottamiseen. Virheisiin ei kiinnitetä huomiota ikävällä tavalla, vaan lasta pyritään ohjaamaan oikeaan muun muassa auttamalla häntä eri tavoin löytämään oikeanlainen tapa käyttää kielikylpykieltä. Tämä voi tapahtua esimerkiksi toistamalla virheelliset sanat oikein. Tässä pyrkimyksenä

on luoda lapselle turvallisuuden tunne, jolloin lapsi uskaltaa ilmaista itseään ja tuottaa uutta kieltään mahdollisimman luontevasti.

Päiväkodit käyttävät toiminnan alkaessa erilaisia menetelmiä, jotka helpottavat lapsen arkea ja toiminnan hahmottamista. Tätä aloitusta kutsutaan ”pehmeäksi laskuksi” ja se toteutetaan eri tavoin eri päiväkodeissa. Joissain päiväkodeissa on käytössä käsinukke, joka puhuu ainoastaan suomea lapsille. Yleensä käsinukke on käytössä vain ”pehmeän laskun” ajan. Käsinuken avulla selvitetään ongelmatilanteita tai vain kerrotaan lapsille asioita, jotka kaikkien on hyvä ymmärtää arjen sujumisen kannalta.

Ensimmäiset laulut ja fraasit ruotsin kielellä opitaan jo muutamissa viikoissa. Nämä taidot huomataan myös kotona hyvin nopeasti. Vanhempien tulee kuitenkin huomata, että varsinaisen kielen sisällön ymmärtämiseen menee huomattavan paljon pidempi aika. Kielen tuottaminen tapahtuu jokaisella lapsella yksilöllisesti. Jotkut lapset aloittavat kielen tuottamisen nopeasti, kun taas toisilla siihen kuluu jopa vuosia. Tärkeää on tietää, että lapsi oppii hyvin nopeasti ymmärtämään kielikylpykieltä sekä arjen rutiineja päiväkodissa.

Lisätietoja päiväkodin aloittamisesta ja päiväkoti-ikäisistä kielikylpylapsista:

- Päiväkodin henkilökunta
- Bergström, M. 2000
- Buss, M. & Laurén, Ch. 1996
- Cummins, J. 1984
- Harju-Luukkainen, H. 2007a
- Krashen, S. 1987
- Mård, K. 1994, 1995, 2002
- Södergård, M. 2006

Päiväkoti tarjoaa lapsille eräänlaisen sopeutumisvaiheen ennen varsinaisen koulun aloittamista. Lapset, jotka aloittavat kielikylvyn, ovat kuitenkin erityisessä tilanteessa. Päiväkodissa he kohtaavat uuden ympäristön lisäksi uuden kielen. Tämän lisäksi päiväkodin työntekijät eivät voi samalla tavoin kielellisesti auttaa lasta ymmärtämään päiväkodin tapahtumia, vaan he joutuvat käyttämään muita menetelmiä. Tästä johtuen vanhempia usein askarruttaakin se, millaisena lapsi kokee uuden kieliympäristönsä. Osalle kielikylpylapsista sopeutuminen päiväkotimaailmaan tapahtuu hyvin helposti, kun taas osalle se on vaikeampaa, aivan kuten suomenkielisissäkin päiväkodeissa. Pelletierin (1998) tekemän tutkimuksen mukaan kielikylpylasten kokemukset päiväkotiympäristöstään eivät poikkea äidinkielellään päiväkotihoitoa saavista lapsista. Kielikylvyssä olevat lapset omaksuvat hyvin nopeasti päiväkodin rutiinit ja oppivat vastaamaan heihin kohdistuviin odotuksiin. Näin ollen kieli ei näyttäisi olevan merkitsevin tekijä siinä, miten lapset ymmärtävät päiväkotiympäristön. Myös Vaasassa suoritetussa seurantatutkimuksessa olivat vanhempien oppilaiden kokemukset kielikylpy-päiväkodista myönteisiä (Södergård 2006, 85–107). Lasten kokemuksi-
on kuitenkin vaikea tutkia objektiivisesti, koska lapsilla ei ole vertailu-
kohdetta toisenlaisesta menetelmästä tai ympäristöstä. Södergårdin
(2006, 107) mukaan lapset voisivat aivan yhtä lailla suhtautua samoin
päiväkotikokemuksiin normaalissa päiväkodissa. Yleisesti voidaan kui-
tenkin sanoa kielikylpypäiväkodissa aloituksen sujuvan hyvin pitkälti
samoin tavoin kuin suomenkielisissäkin päiväkodissa.

Kielen omaksuminen ja oppiminen päiväkodin arjessa

Kielikylvyssä periaatteena on kielen omaksuminen luonnollisissa tilanteissa siten, että kieli toimii opetuksen välineenä. Päiväkodin henkilökunta pyrkii tuottamaan mahdollisimman monipuolisia kommunikaatio-tilanteita, jotka edistävät lapsen sanavaraston laajentamista ja kielen oppimista. Kielenoppimisympäristönä kielikylpypäiväkodissa pyritään luomaan olosuhteet, jotka ovat muistuttavat mahdollisimman läheisesti ensimmäisen kielen oppimisolosuhteita. Siten kielikylpy poikkeaa peruseriaatteiltaan perinteisestä kielenopiskelusta.

Pelkkä kielellinen kommunikaatio ei ole ainoa tapa saada lapsia ymmärtämään, vaan viestin välittymistä tuetaan monin eri keinoin. Puheen kanssa rinnan käytetään esimerkiksi kehon kieltä, ilmeitä eleitä ja äänenpainoa. Näiden lisäksi apuna käytetään muun muassa käsinukkeja, erilaisia kuvakortteja, kirjojen kuvia jne., jotka kaikki osaltaan tukevat viestin välittymistä. Yksi tärkeä asia, jonka lapset myös kielikylvyssä ollessaan oppivat on se, että jokaista sanaa ei tarvitse ymmärtää kokonaisuuden hahmottamiseksi.

Päiväkodin henkilökunnalla on käytössään myös paljon erilaisia keinoja, joilla lapsi saadaan käyttämään kielikylpykieltä yhä enemmän ja toimimaan aktiivisesti kommunikaatiotilanteissa. Tämä tapahtuu tarjoamalla lapsille valinnanvaihtoehtoja ja ikään kuin ”työntämällä” heidät aktiivisiksi osallistujiksi tilanteeseen. Lastentarhanopettaja voi esimerkiksi kysyä lapselta ”Vill du ha ett grönt eller gult papper?” ja samanaikaisesti näyttää hänelle keltaista ja vihreää paperia. Näin kysymällä lapsi saadaan huomaamattaan osallistumaan keskusteluun, toisin kuin silloin, jos kysymys olisi kuulunut ”vem vill ha grönt papper?”. Oleellista on kuitenkin muistaa, että kielikylpylasten viestinnässä

huomio kiinnitetään ensisijaisesti sisältöön, ja vasta toissijaisesti oikeaoppiseen viestintään. Näin ollen päivähoidossa painotetaan ymmärtämistä ennen tuottamista, koska ymmärtävä kuuleminen saavutetaan ennen ymmärtävää tuottamista.

Päiväkodeissa voidaan myös käsitellä ruotsinkielistä sanastoa erilaisten teemojen avulla. Teematyöskentely on kokonaisvaltaista päiväkodin henkilökunnan tarkoin suunnittelemaa toimintaa, johon sidotaan usein kaikki muu tekeminen päiväkodissa. Alussa teemat käsittelevät lasta ja lapsen lähiympäristöä, minkä jälkeen asteittain siirrytään käsittelemään muita teemoja sanaston kehittyessä. Teemana voi olla esimerkiksi ”minä itse”, jolloin laulujen, kuvien, piirustusten ja erilaisten työpajojen avulla käsitellään omaan kehoon liittyviä asioita ja sanastoa. Useissa kielikylpypäiväkodeissa on käytössä myös erilaisia kielen oppimista tukevia materiaaleja ja menetelmiä, ja niiden avulla pyritään parantamaan lasten ruotsinkielen taitoa (ks. Harju 2005).

Alussa lasten tuottama ruotsinkieli on nk. välikieltä. Lapset käyttävät esimerkiksi paljon suomea ja ruotsia samassa lauseessa esimerkiksi ”Minä tykkään lingoneista.” Välikielen käyttäminen on luonnollinen osa lapsen matkaa kohti yhä paremmin hallittua ruotsin kieltä ja siitä

Lisätietoja kielen omaksumisesta kielikylvyssä:

- Bialystok, E. 1990
- Björklund et al. 2005, 1996
- Grandell et al. 1995a, 1995b
- Harju-Luukkainen, H 2007a
- Harju, H. 2005
- Mård, K. 1994, 2002
- Ringbom, H. 1987
- Vesterbacka, S. 1992

ei tule olla huolissaan. Kun lapsen osaaminen ja sanavarasto karttuvat, saa välikieli vähemmän sijaa kommunikoinnissa (ks. Vesterbacka 1991, Harju-Luukkainen 2007a).

Rutiineilla on tärkeä merkitys kielikylpypäiväkodissa. Esimerkkeinä näistä ovat muun muassa ruokailuun liittyvät päivittäiset rutiinit, pukeminen ja siivous. Näiden rutiinitoimien aikana lapsi kuulee yhä uudestaan samaa sanastoa. Rutiinit auttavat lapsia arvaamaan ja pääättelemään asian sisällön, vaikka he eivät sitä täysin ymmärtäisikään, ja helpottavat siten ymmärtämistä.

Asioita myös kerrataan paljon kielikylvyssä. Kertaamalla voidaan varmistaa, että lapsi ymmärtää asian sekä tarkistaa ymmärtämisen taso. Kertaamisella on siten suuri merkitys, samoin kuin sillä, mitä sen jälkeen tehdään, kuten mahdollisten väärinymmärrysten korjaamisella. Lasten tekemät kielelliset virheet

korjataan toistamalla oppilaiden väärät kielen tuotokset oikeassa muodossa ja myönteisellä tavalla. Tähän liittyy myös hyvin vahvasti kielellisenä mallina toimimisen tarkeys. Lapsilla ei ole kielikyllyn ulkopuolella useita kielikylpykielen malleja, joten päiväkodin henkilökunnalla on tässä tärkeä tehtävä. Selkeä ääntäminen, hyvä kielenhallinta ja monipuolinen kielen käyttö ovat ensisijaisen tärkeitä ominaisuuksia siitä syystä, että ne vaikuttavat suoraan lasten käyttämään kieleen.

Kielen omaksumista päiväkodin arjessa pyritään helpottamaan ja tekemään siitä mielekästä muun muassa

- tarjoamalla mahdollisuus kielenoppimiseen luonnollisissa tilanteissa
- tekemällä oppimistilanteista lapsen näkökulmasta hauskoja ja mielekkäitä
- käsittelemällä teemojen avulla lapsen näkökulmasta kiinnostavia ja myös tulevaisuutta ajatellen tärkeitä aihealueita
- tekemällä kielenomaksumisen tilanteista omakohtaisia
- sitomalla uusi asia johonkin jo omaksuttuun taitoon.

Siirtyminen päiväkodista kouluun

Siirtyminen esiopetuksesta kouluun on jokaiselle oppilaalle suuri askel. Monet kielikylpypäiväkodit ja koulut tekevät yhteistyötä helpottaakseen erityisesti oppilaan sopeutumista uuteen kouluympäristöön. Tällainen yhteistyö päiväkotien ja koulujen välillä on ensiarvoisen tärkeää.

Päiväkodit ja koulut voivat tehdä yhteistyötä monin eri tavoin. Kouluille järjestetään tutustumiskäyntejä ja kouluja lähellä sijaitsevat päiväkodit järjestävät koulujen kanssa yhteisiä tapahtumia, joissa erikaiset kielikylpyoppilaat tutustuvat toisiinsa. Tällöin kouluympäristö on jo usein koulunsa aloittavalle etukäteen tuttu. Päiväkodissa lapsille opetetaan asioita, joista on hyötyä myöhemmin koulumaailmassa. Usein leikiltä tuntuvat arkipäivän rutiinit ja toiminnot ovat apuna siirryttäessä koulumaailmaan. Päiväkodissa harjoitellut lorut, lausahdukset ja rutiinit pyritään aluksi toistamaan samanlaisina koulussa. Nämä kaikki helpottavat lapsen sopeutumista kouluun. Useissa kouluissa on myös kummitoimintaa. Kummitoiminnan ajatuksena on taata koulunsa aloittaville miellyttävä koulun aloitus, jossa jokaisella tukihenkilönä on oma vanhempi oppilas. Toiminta antaa myös vanhemmille oppilaille mahdollisuuden harjoitella vastuun kantamista.

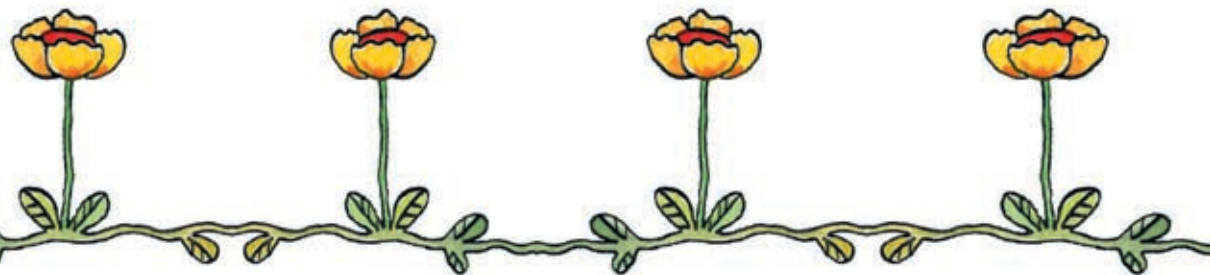
Kielikylpyluokat sijoittuvat pääasiassa suomenkielisten ala-asteiden yhteyteen. Siten oppilaat ovat suomenkielisessä kulttuuriympäristössä, mutta opiskelevat kielikylpyluokalla. Koulussa kielikylpyluokat noudattavat koulun yleistä opetussuunnitelmaa. Oppilaat opiskelevat samat sisällöt eri aineissa ja heillä on myös samanlaiset tiedolliset ja taidolliset tavoitteet, kuin suomenkielelläkin opiskelevilla oppilailla. Joillain

kaupungeilla kielikylpykouluille on olemassa oma opetussuunnitelman-
sa. Koulun opetussuunnitelmassa ja työ- tai toimintasuunnitelmassa
kuvataan tarkasti, kuinka kielikylpyopetus kussakin koulussa on jär-
jestetty.

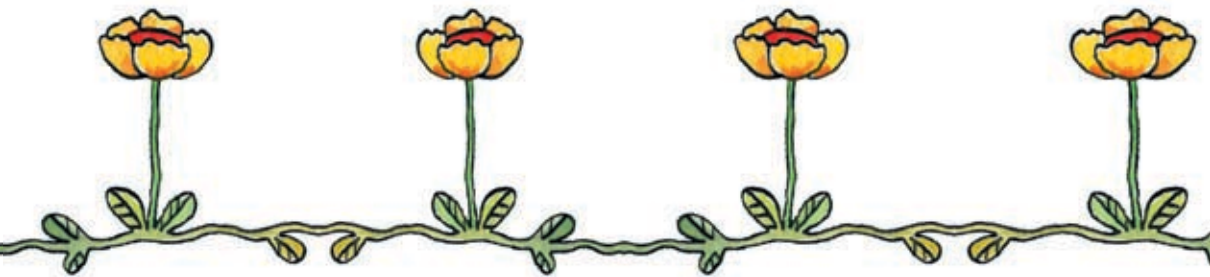
Lähes kaikissa kunnissa kielikylpypäiväkodista voi hakeutua suoraan
kouluun ilman tasotestejä tai arviointeja äidinkielessä tai ruotsinkielessä.
Joissakin kaupungeissa lasten äidinkielen kartoitus on koettu tärkeäksi
ja se järjestetään ennen koulun aloittamista. Mahdollisista äidinkielen
arvioinneista saa lisätietoa kouluilta ja päiväkodeista.

Yhtenä kielikyllyn periaatteen on ”yksi aikuinen, yksi kieli”. Tämä
tarkoittaa sitä, että opettaja pitäytyy ruotsin kielessä aineesta riippu-
matta. Jotta oppilaat kuitenkin oppisivat käsitteet sekä suomeksi että

ruotsiksi eri aineissa, annetaan kouluissa opetusta usein kielikylpyoppilaille kummallakin kielellä. Esimerkiksi aluksi matematiikan opetus tapahtuu ainoastaan ruotsin kielellä ja myöhemmin esimerkiksi kolmannella ja viidennellä luokalla opetus toteutetaan lapsen äidinkielellä. Koulut voivat itse päättää, mitä aineita opetetaan suomen tai ruotsin kielillä ja missä vaiheessa ala-asteen aikana. Aineen opettaminen kahdella kielellä ei tarkoita sitä, että samaa opetusmateriaalia opetetaan kahteen kertaan, vaan opetettava asia on aina uutta ja opetussuunnitelman mukaista. Lukemaan ja kirjoittamaan oppiminen tapahtuu kielikylvyssä ruotsiksi. Kun oppilas on omaksunut luku- ja kirjoitustaidon, voi hän siirtää taitonsa mihin tahansa kieleen.

Koulussa lasten äidinkielen tukeminen alkaa ensimmäiseltä luokalta. Ensimmäisellä luokalla oppilailla on äidinkielen tunteja muutama viikkotunti, mutta määrä kasvaa tasaisesti kuudennelle luokalla siirryttäessä. Kuudennella luokalla muilla kuin kielikylpykielellä opetettavia aineista on jo noin 50 %. Monissa kouluissa on myös mahdollista valita englannin kielen opetusta kerhomuotoisena tai lukujärjestykseen sisällytettynä ensimmäiseltä luokalta alkaen. Tämän jälkeen oppilaat valitsevat muut vieraat kielet koulun kieliohjelman mukaisesti.

”LASTEN PÄIVÄKODIN MYÖTÄ ON HIIPINUT
MIELEEN MYÖS AJATUS, JOSKO ITSEKIN VOI-
SI OPPIA RUOTSIA VIELÄ TÄLLÄ IÄLLÄ.”

Kielikylpyvanhempi

Opiskelu Kielikylpyluokassa

Yksi opettajan tärkeimmistä tehtävistä on rohkaista ja motivoida oppilaita kielen oppimiseen sekä sen käyttämiseen erilaisissa kommunikaatiotilanteissa. Vanhempana on tärkeää tietää, että työskentelytavat koululuokassa vaihtelevat opettajakohtaisesti, mutta yleisesti kielikylpyoppilaan vuotta rytmittävät erilaiset teemat ja projektit, joihin integroidaan laajasti eri aineita. Teematyöskentely perustuu erilaisiin oppilaskeskeisiin ryhmätyöskentelytapoihin.

Monet opettajat hyödyntävät opetuksessaan myös työpistetyöskentelyä, koska se luo osaltaan hyvät edellytykset kielikylpykielen omaksumiseen. Työpistetyöskentelyssä luokkaan muodostetaan erilaisia pisteitä, joissa jokaisessa käsitellään ajankohtaiseen teemaan liittyvää oppimateriaalia ja ratkotaan yhdessä ongelmia. Teematyöskentelyyn yhdistetään usein eri oppiaineiden sisältöjä siten, että esimerkiksi ”minä ihmisenä” teeman aikana voidaan matematiikan työpisteessä ongelmakeskeisesti ratkoa luokan keskipituutta ja painoa, historiaa käsittelevässä työpisteessä käsitellä evoluutioteoriaa ihmisen osalta ja esimerkiksi yhteiskuntaoppiin liittyvässä pisteessä käsitellä kierrättämistä ja yhteiskuntavastuuta. Teemojen pituudet vaihtelevat viikoista kuukausiin.

Teematyöskentely asettaa oppilaalle toisenlaisia vaatimuksia, kuin yksisuuntainen opettaminen. Oppilas joutuu aktiivisesti etsimään tietoa

ja ratkaisua muun muassa kirjoista ja internetistä, kantamaan vastuuta ja työskentelemään pienryhmissä. Teematyöskentelyn tavoitteena on saada oppilas motivoitumaan koulutyöskentelystä. Motivaatio ja oma asennoituminen opetukseen ja kielikylpyyn ovatkin tärkeimpiä tekijöitä sen onnistumisen kannalta.

Aivan kuten päiväkotiympäristössä, myös koulussa pyritään käsiteltäviä aiheita havainnollistamaan konkreettisen materiaalin avulla. Näin ollen kielikylpyluokan seinillä on paljon kuvia ja opastavia tekstejä, jotka toimivat oppilaalle muistin ja kielen omaksumisen tukena.

Myös koulussa pyritään tuottamaan mahdollisimman monipuolisia kielenomaksumisen tilanteita. Tämä tarkoittaa aktiivista osallistumista erilaisiin ruotsinkielisiin tapahtumiin ja tutustumista erilaisiin ympäristöihin, kuten teatteriin, kauppaan, näyttelyihin jne. Vierailuiden kielellisenä tavoitteena on altistaa lasta uudennlaiselle sanastolle ja motivoida kielikylpykielen käyttöön.

Lisätietoja kielikylpyoppilaista ja koulumaailmasta:

- Björklund, S. 1994
- Harju-Luukkainen, H. 2007b
- Laurén Ch. 1992
- Swanström, T. 2007
- Swain, M. 1999
- Vesterbacka, S. 1991

” ...KUUNTELEMME RUOTSINKIELISIÄ OHJELMIA RADIOS-
TA JA LAPSET SEURAAVAT LASTENOHJELMIA FST:N JA
STV:N KANAVILTA. LAPSILLE ON AINA TARJOLLA MYÖS
KIRJOITETTUA KIELTÄ MOLEMMILLA KIELILLÄ.”

Kielikylpyvanhempi

Vanhemman vastuu

Kielikylpyvanhemmat osallistuvat usein hyvin aktiivisesti lastensa päivähoitoon ja koulunkäynnin tukemiseen. Suuri osa vanhemmista kuuluuakin päiväkotien tai koulujen vanhempainyhdistyksiin. Tämä on hyvä tapa saada lisää tietoa koulu- tai päiväkotityöstä, tapahtumista, mutta se on myös yksi vaikuttamisen kanava. Monilla vanhempainyhdistyksillä on oma internetsivusto, jossa kerrotaan niiden toiminnasta.

Valitessaan lapselleen kielikyllyn vanhemmat tekevät tietoisin päätöksen. Tämä päätös tuo mukanaan luonnollisesti vastuuta. Vanhemman tärkein tehtävä on tukea lapsen päivähoidon polkua, mutta myös toimia koulutyön tukijana. Myönteinen suhtautuminen kielikylpyyn ja kielten oppimiseen vaikuttaa myönteisesti myös lapseen. Toisena vanhempien tärkeänä tehtävänä on tukea lapsen äidinkielen kehitystä.

Äidinkielen hyvä taito on yksi tärkeimmistä lapsuudessa ja myöhemmin elämän varrella kehittyvistä taidoista. Sen avulla lapsi kehittää omaa identiteettiään, käsitystä omasta itsestään. Äidinkieli on myös pohja uusien asioiden omaksumiselle ja oppimiselle. Kielen avulla lapsi tutustuu ympäröivään maailmaan ja saa myös palautetta siitä. Kielelliset taidot ovat siten yhteydessä lapsen yleiseen kehitykseen sekä myöhemmin koulussa tapahtuvaan oppimiseen.

Äidinkielen ja vieraan kielen taidot korreloivat keskenään. Mitä paremmat taidot lapsella on äidinkielessään, sitä paremmat ovat myös hänen taitonsa kielikylpykielessä. Siksi vanhemmilla on tärkeä tehtävä tukea lapsen äidinkielen kehitystä ja pitäytyä opettajien ja päivähoidon henkilökunnan tavoin periaatteessa ”yksi aikuinen, yksi kieli”.

Vanhemmat voivat tukea lapsen äidinkielen kehitystä monin tavoin.
Vanhemmat voivat

- lukea lapselle ääneen mahdollisimman pitkään.
Ääneen lukeminen on suositeltavaa vielä senkin jälkeen kun lapsi on oppinut itse lukemaan.
- pyrkiä olemaan hyvä kielellinen esikuva ja myös omalta osaltasi tuottaa mahdollisimman monipuolista suomenkieltä
- pyrkiä tarjoamaan lapselle erilaisia kielellisiä ympäristöjä laajan kielitaidon turvaamiseksi käymällä esimerkiksi näyttelyissä, elokuissa, näytelmissä jne.
- pyrkiä keskustelemaan lapsen kanssa mahdollisimman paljon ja luomaan hänelle tilaisuuksia itsensä ilmaisuun kielellisesti. Voit kysellä lapsen mielipiteitä, innostaa häntä ja osoittaa kiinnostusta lapsesi tekemiseen.

Näiden lisäksi vanhemmat voivat halutessaan tukea myös ruotsinkielen kehitystä

- valitsemalla televisiosta myös ruotsinkielisiä lastenohjelmia
- rohkaisemalla lasta katsomaan esimerkiksi DVD-elokuvia toisinaan myös ruotsin kielellä
- lukemalla kirjoja ja lehtiä ruotsiksi
- rohkaisemalla lasta käyttämään kielikylpykieltä esimerkiksi matkoilla.

Vanhemman tuen tarve korostuu lapsen siirtyessä kouluympäristöön. Lapsella saattaa mennä pidempi aika läksyjen tekemiseen kuin ikätovereillaan suomenkielisellä luokalla. Tällöin vanhemmat voivat tukea lasta läksyjen teossa, mikä antaa myös heille itselleen mahdollisuuden seurata lapsen kehitystä.

”ITSE KUULIN UIMA-ALTAAN REUNALLA KUN NEA TEKI TUT-
TAVUUTTA RUOTSALAISTEN TYTTÖJEN KANSSA: ”VEM ÄR
DU? JAG HETER NEA.” SITTEN TYTÖT PITKÄÄN HYPPIVÄT
VETEEN ALTAAN REUNALTA, KAIKKI ILOITEN YHTEISELLÄ
KIELELLÄ: ”TITTA PÅ MIG! JAG HOPPAR SÅ HÄR!”.”

Kielikylpyvanhempi

Mitä tutkimukset kertovat kielikylvystä?

Kielikylpyä on tutkittu paljon eri puolilla maailmaa, ja erityisesti sen synnyinmaassa Kanadassa. Aluksi kielikylvyn tutkimus suuntautui lähes yksinomaan lasten koulusaavutuksiin, mutta myöhemmässä vaiheessa tutkimuksen kohde on laajentunut. Suomessa kielikylpyä on tutkinut muun muassa Vaasan yliopiston ”centret för språkbåd och flerspråkighet” -keskus sekä muiden yliopistojen tutkijat.

Yksi tärkeä tutkimuskohde on ollut lasten äidinkielen kehitys. Tutkimustulosten mukaan oppilaiden äidinkielen kirjalliset taidot koulussa jäävät alkuvaiheessa kehityksessä jälkeen, kun opetus tapahtuu lähes ainoastaan kielikylpykielellä. Myöhemmässä vaiheessa, kun opetuksessa painotetaan aiempaa enemmän äidinkieltä, saavuttavat oppilaat suomenkielisten oppilaiden äidinkielen taidot vuodessa ja kielen kirjallisen tuottamisen taidot hieman myöhemmin. Oman äidinkielen osalta lapsilla ei esiinny kielikylvystä johtuvaa poikkeavuutta puheessa. (ks. mm. Baker 2006)

Toisena tutkijoiden mielenkiinnon kohteena on luonnollisesti ollut kielikylpykieli ja sen kehitys. Varhaisen täydellisen kielikylpykielen läpikäyneet oppilaat saavuttavat lähes syntyperäisten henkilöiden kielelliset taidot kuullun ja luetunymmärtämisen osalta ja kuullunymmärtämisen osalta jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Kuitenkaan heidän kielen tuottamisensa, puheensa ja kirjoituksensa eivät kehity äidinkielenään

kieltä puhuvien tasolle. Tämän lisäksi kielikylpyoppilaiden ruotsin kielestä on löydetty juuri heille tyypillisiä piirteitä. Kielikylpyoppilaat käyttävät yksikertaisempaa ja hieman niukempaa kieltä, kuin äidinkielenään kieltä puhuvat. Tämän lisäksi he käyttävät lauserakenteita ja sanoja, joita syntyperäinen kielenkäyttäjä ei välttämättä käyttäisi. Tämä puolestaan johtuu siitä, että kielikylpyoppilaan äidinkieli vaikuttaa luonnollisesti kielikylpykielen tuottamiseen myös kieliovin alueella. (ks. Baker 2006, Barik & Swain 1976, Genesee 1988)

Kuinka kielikylpyoppilaat sitten suhtautuvat toisiin kulttuureihin? Tutkimusten mukaan lapset oppivat kielikyllyn myötä suhtautumaan avoimesti ja positiivisesti toisiin kieliryhmiin ja kulttuureihin. Tämän lisäksi lapset oppivat puhumaan vierasta kieltä pelkäämättä virheiden tekemistä.

**Lisätietoja
tutkimustuloksista
Suomesta ja maailmalta:**

- Baker, C. 2006
- Barik, H. & Swain, M. 1976
- D’Angelajan, A. & Tucker, G. R. 1971
- Genesee, F. 1987, 1988
- Harju-Luukkainen, H. 2007a, 2007b
- Mård, K. 1994, 1995, 2002
- Swanström, T. 2007
- Vesterbacka, S. 1990, 1991, 1992

Mistä lisätietoja?

Lisätietoja kielikylvystä löytyy oman kunnan internet-sivustoilta esimerkiksi vieraskielisen opetuksen kohdalta. Siellä on usein luettelo kaikista kielikylpypäiväkodeista ja -kouluista. Lisäksi kirjastoista löytyy usein kielikylpyä koskevia esittelylehtisiä. Myös päiväkodit ja koulut antavat lisätietoja kielikylvystä.

Internetissä on paljon tietoja kielikylvystä ja vanhempainyhdistyksistä. Seuraavassa muutamia sivustoja, joissa on hyödyllistä tietoa:

- Opetushallitus
www.edu.fi
- Kielikylvyn ja monikielisyyden keskus
www.uwasa.fi/hut/svenska/centret/suomi.html
- Kauniaisten kielikylpy ry.
www.granisb.fi
- Turun kielikylpyvanhemmat ry.
<http://kielikylpy.tkukoulu.fi/#>
- Folkhälsanin kielikylpyvaltuutettu
www.folkhalsan.fi/sprak
- Kirkkonummen kielikylpy ry.
<http://www.kirkkonummenkielikylpy.fi/>
- Porvoon kielikylpy ry.
<http://www.porvoonkielikylpyry.fi/>
- Vaasan kielikylpy-yhdistys
<http://lipas.uwasa.fi/kiky-yhd/kikykykylpy.html>

Lähteet

- Baker, C. (2006). *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Barik, H., & Swain, M. (1976). *A longitudinal Study of Bilingual and Cognitive Development*. International Journal of Psychology. Vol. 11, No 4, sivut 251–263.
- Bergström, M. (2000). *Kielikylpy heikon oppilaan näkökulmasta*. Teoksessa: Kalaja, P. & Nieminen, L. (toim.) *Kielikoulussa – kieli koulussa*. AFiNLA:n vuosikirja 2000. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisu ja no. 58. Jyväskylä. sivut. 27–44.
- Bialystok, E. (1990). *Communication Strategies. A Psychological Analysis of Second-Language Use*. Basil Blackwell Inc.
- Björklund, S. (1994). *Neljäluokkalaisten kielikylpyoppilaiden sanavarastosta*. Teoksessa: Lauren, C. (toim.) *Kielikylpy: Kahden kielen kautta monikielisyyteen*. Vaasan yliopisto. Täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 7. 87–100.
- Björklund, S., Buss, M., Heikkinen, M., Laurén, C. & Vesimäki, H. (1996). *Språkbadsevers möte med närmiljö. Arbetsätt och undervisningsmetoder i språkbad*. Kompendium 3. Vaasan yliopisto. Täydennyskoulutukseskus.
- Björklund, S., Kaskela-Nortamo, B., Kvist, M., Lindfors, H. & Tallgård, M. (2005). *Att uppmuntra till språk i språkbadsgrupper*. Kompendium 4 Vaasan yliopisto. Täydennyskoulutukseks.
- Cummins, J. (1979a / 1983). *Research findings from French immersion programs across Canada: A parent's guide*. Canadian parents for French, Ottawa, Ontario, Canada Teoksessa: Baker, C. & Hornberger, N. (toim.) *An Introductory Reader to the Writings of Jim Cummins*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Cummins, J. (1984). *Bilingualism and Special Education: Issues in Assessment and Pedagogy*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Cummins, J. (1998). *Immersion Education for the Millennium: What Have We Learned from 30 Years of Research on Second Language Immersion?* Teoksessa: M. R. Childs & R. M. Bostwick (toim.) *Learning Through Two Languages: Research and Practice*. Second Katoh Gakuen International Symposium on Immersion and Bilingual Education. (sivut. 34–47). Japan: Katoh Gakuen
- D'Angelajan, A. & Tucker, G.R. (1971). *Academic Report: The St. Lambert program of Home School Language Switch*. Volume 55. sivut 99–101. The Modern Language Journal.

- Genesee, F. (1988). *The Canadian Second Language Immersion Program*. Teoksessa: Paulston, C.B. (toim.) *International Handbook of Bilingualism and Bilingual Education*. Greenwood Press, Inc.
- Genesee, F. (1987). *Learning Through Two Languages: Studies of Immersion and Bilingual Education*. Cambridge: Newbury house publishers.
- Grandell, C., Hovi, N., Kaskela-Nortamo, N., Mård, K. & Young, T. (toim.) (1995a). *Metoder och material som stöder språkanvändning i språkbud. Arbetssätt och undervisningsmetoder i språkbud*. Kompendium 1. Vaasan yliopisto. Täydennyskoulutuskeskus.
- Grandell, C., Hovi, N., Kaskela-Nortamo, N., Mård, K. & Young, T. (toim.) (1995b). *Temaundervisning och stationer i språkbud. Arbetssätt och undervisningsmetoder i språkbud*. Kompendium 2. Vaasan yliopisto. Täydennyskoulutuskeskus.
- Harju-Luukkainen, H (2007a) *Kielikylpydidaktiikkaa kehittämässä. 3–6-vuotiaiden kielikylpylasten kielellinen kehitys ja kielikylpydidaktiikan kehittäminen päiväkodissa*.
- Harju-Luukkainen, H (2007b) *Oppilaiden saavuttamat tulokset kielenhallinnan mittausvälineellä*. Teoksessa: Swanström, T. (toim.) (2007) *Språkbud – två språk i utveckling. Kielikylpy – kaksi kieltä kehityksessä*. Skrifter från svenska institutionen vid Åbo Akademi.
- Harju, H. (2005). *Badplantan – Språkstimulering i språkbud med hjälp av Språkplantan materialet och datorpedagogik*. Folkhälsan Mittnyland Ab.
- Krashen, S. (1987). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. New York: Prentice-hall.
- Laurén, Ch. (toim.) (1992). *Kielikylpymenetelmä: Kielenkäyttö mielekkääksi*. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1 / 1991. Vaasa.
- Laurén, Ch. (1998). *Språkbud: Forskning och praktik*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia 226. Språkvetenskap 36. Vaasa
- Laurén, Ch. (2000). *Kielten taitajaksi. Kielikylpy käytännössä*. Jyväskylä: Ateena
- Mård, K. (1994). *Andraspråksförståelse i språkbudsdaghem*. Språkvetenskap 25. Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia No 181.
- Mård, K. (1995). *Immersion Pre-school as an Environment for early second language acquisition*. Teoksessa: Buss, M. ja Laurén, Ch. (toim.) *Language Immersion Teaching and Second Language Acquisition*. From

- Canada to Europe. Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia 192. Linguistics 30.
- Mård, K. (2002). *Språkbadsbarn kommunikerar på andraspråket. Fallstudier på daghemsnivå*. Acta Wasaensia. Nr 100. Språkvetenskap 21. Universitas Wasaensis. Vasa.
- Ringbom, H. (1987). *The Role of the First Language in Foreign Language Learning*. Multilingual Matters. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Swain, M. (1999). *Integrating Language and Content Teaching Through Collaborative Tasks*. Teoksessa: Ward, C. & Renandya, W. (toim.) *Language Teaching: New insights for the Language Teacher*. RELC Anthology, Series 40. Sivut 125–147.
- Södergård, M. (2006). *From kindergarten to grade 6. The Immersion Experience from the Pupils Point of View*. Teoksessa: Björklund, S., Mård-Miettinen, K., Bergström, M. & Södergård, M. *Exploring Dual-Focussed Education. Integrating Language and Content for Individual and Societal Needs*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Selvityksiä ja raportteja 132.
- Swanström, T. (toim.) (2007) *Språkbud – två språk i utveckling. Kielikylpy – kaksi kieltä kehityksessä*. Skrifter från svenska institutionen vid Åbo Akademi.
- Vesterbacka, S. (1990). *Om kanadensiskt språkbud och språkbudsprojektet i Vasa*. Teoksessa: Laurén, Ch. & Vesterbacka, S. *Vaasan kielikylpykoulu*. Vaasan korkeakoulun julkaisuja nro 1. Vaasa.
- Vesterbacka, S. (1991). *Elever i språkbudsskola: social bakgrund och tidig språkutveckling*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia No 155.
- Vesterbacka, S (1992). *Kielen käyttö mielekkääksi*. Teoksessa: Laurén, Ch. 1992. *Kielikylpymenetelmä: Kielenkäyttö mielekkääksi*. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1 / 1991. Vaasa.

Muistiinpanoja

[illegible]

[illegible]